

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Sihtasutus Pärnu-Jaagupi Hoolduskodu
pjhoolduskodu@gmail.com
Männi tee 24, Pärnu-Jaagupi alev, Põhja-Pärnumaa
vald, Pärnu maakond
87201

23.10.2024 nr 5.1-3/25801-4

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus nr 36) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Männi tee 24, Pärnu-Jaagupi alev, Põhja-Pärnumaa vald, Pärnu maakond.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 03.09.2024.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Svetlana Kubpart ja peaspetsialistid Inna Tamm ja Tõnis Palgi (järelevalve meeskonna juht).
- 1.6. Teenuseosutaja poolt osales järelevalvetoimingutes juhataja Merike Lahesaare
- 1.7. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: päringud majandustegevuse registris (MTR) ja töötamise registris (TÖR), paikvaatlus, dokumentide analüüs, e-kirjavahetus, vestlused klientide ja nende lähedastega ning hooldekodu töötajatega.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et Sihtasutus Pärnu-Jaagupi Hoolduskodu ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

- 2.1. SHS § 22' lõike 6** kohaselt avalikustab väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.
- 2.2. SHS § 154 punkti 3** kohaselt lisatakse sotsiaalteenuse osutaja tegevusloale tegutsemiseks lubatud tegevuskoht.

Järelevalvemenetluse käigus tuvastati, et üldhooldusteenuse saajaid majutatakse aadressil Männi tee 24/1, Pärnu-Jaagupi alev, asuva hoone ruumidesse, mis ei ole tegevusloa SÜH000079 kontrollesemeks. Tegevusloale kantud teenuse osutamise koht peab vastama SHS § 153 lõigetele 3 ja 4, mis sätestavad, et tegevuskoht peab vastama tervisekaitsenõuetele ja tuleohutusnõuetele. MTRis Männi tee 24/1 tegevuskoha vastavust tõendavad dokumendid puuduvad.

SKA teostab järelkontrolli punktis 2.1. ja 2.2. nimetatud rikkumise kõrvaldamise üle alates 1. detsembrist 2024.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Üldandmed

SKA algatas riikliku järelevalve menetluse Sihtasutuses Pärnu-Jaagupi Hoolduskodu 21.08.2024. Ette teatamata paikvaatlus toimus 03.09.2024. Asutusele on 13.12.2019 väljastatud tähtajatu tegevusluba (SÜH000079) üldhooldusteenuse osutamiseks kuni 55 inimesele tegevuskohas Männi tee 24, Pärnu-Jaagupi alev, Põhja-Pärnumaa vald, Pärnu maakond. Ööpäevaringse üldhooldusteenuse ja iseseisva statsionaarse õendusabi osutamise teave (kontaktandmed) on avaldatud Põhja-Pärnumaa valla kodulehel: (<https://www.pparnumaa.ee/sotsiaal-ja-tervishoid/hoolekandeesutused#Sihtasutus%20P%C3%A4rnu-Jaagupi%20Hoolduskodu>).

3.2. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

MTRi oli 09.10.2024 seisuga sisestatud seitsme hooldustöötaja ja kolme abihooldustöötaja andmed. Kõigil töötajatel oli kehtiv tööleping. Juhataja 18.09.2024 edastatud töötjate nimekirja vastas MTRi ja töötamise registri (TÖR) andmetele.

3.3. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.3.1. SHS § 154 punkti 3 kohaselt lisatakse sotsiaalteenuse osutaja tegevusloale tegutsemiseks lubatud tegevuskoht.

Paikvaatluse käigus tuvastati, et viis teenusesaajat on majutatud endise lastenõuandla ruumidesse aadressil Männi tee 24/1, Pärnu-Jaagupi alev, mis ei ole tegevusloa SÜH000079 kontrollese. Tegevusloale kantud teenuse osutamise koht peab vastama SHS § 153 lõigetele 3 ja 4, mis sätestavad, et tegevuskoht peab vastama tervisekaitsenõuetele ja tuleohutusnõuetele. MTRis Männi tee 24/1 tegevuskoha vastavust tõendavad dokumendid puuduvad. Teenusesaajate majutamiseks on hoones kohaldatud neli tuba.

3.3.2. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja määruse nr 36 § 2 lõigete 1 kuni 3 kohaselt on väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse eesmärgiks tagada täisealistele isikutele turvaline keskkond ja toimetulek, teenuse osutajal tuleb tagada teenusesaajale hooldustoimingud, majutamine, toitlustamine ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad teenused vastavalt hooldusplaani määratud tingimustele.

Üldhooldusteenust osutatakse endise Pärnu-Jaagupi haigla kahel korrusel. Liikumiskustega teenusesaajate korruste vaheliseks transportimiseks saavad hooldustöötajad kasutada trepironijat. Hoone esimesel korrusel osutatakse statsionaarset õendusabi kümnele patsiendile. Teenusesaajad on majutatud ühe kuni neljakohalistesse tubadesse. Kõigis tubades on kasutusel funktsionaalvoodid. Juhataja sõnul jagatakse kutsunginupud teenusesaajatele, kes on võimelised seda sihipäraselt kasutama.

Hooldekodu õue ala on heakorrastatud, peamaja ukse ees on pingid, kus teenusesaajad saavad istuda. Õue ala ei ole aiaga piiratud ning kõigil teenusesaajatel on võimalus soovitud suunas

vabalt jalutada. Juhataja selgitas, et õues liikuvad teenusesaajad järelevalvet ei vaja; pidevat järelevalvet vajavatele dementsusega inimestele osutatakse üldhooldusteenust Sihtasutuse Pärnu-Jaagupi Hoolduskodu Kaelase kodu tegevuskohas.

Hooldekodu territooriumil asuvas endise lastenõuandla ruumides osutatakse üldhooldusteenust väiksema hooldusvajadusega teenusesaajatele; need on meesterahvad, kes erinevate probleemide tõttu ei ole kohaliku omavalitsuse hinnangul võimelised iseseisvalt elu korraldama, kuid turvalises keskkonnas siiski küllaltki iseseisvad, vajades majutust, toitlustamist ning kohati ka juhendamist. Kirjeldatud teenusesaajate majutamiseks on kõnealuses hoones kohandatud neli tuba. Paikvaatuse ajal elas majas viis meesterahvast, kes olid liikumisvõimelised ning käisid söömas peamajas asuvas söögisaalis (teisel korrusel).

Hooldekodu elanike ja õendusabi patsientide toit valmistatakse Hooldekodu köögis ning jagatakse laiali kolme toidukorrana. Küsitletud teenusesaajad olid toitlustamisega rahul. Teenusesaajate pesu pestakse hooldekodu pesumajas, isiklikud riided on märgistatud vältimaks nende kaotsiminekut. Kaebusi lahendatakse vastavalt SA Pärnu-Jaagupi Hoolduskodu kaebuste lahendamise korrale. Postkast kaebuste esitamiseks on esimese korruse stendi juures.

3.3.3. SHS § 20 lõike 4 alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks (määrus nr 36).

Määruse nr 36 § 2 lõigete 1 - 4 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, terviseseisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Teenuseosutajal tuleb teenusesaaja lähedasele/kontaktisikule anda viivitamatult teavet, kui teenussaaja seisundis on olulisi muutusi ning võimaldada tutvuda hooldusplaaniga.

Hooldekodu koostab teenusesaajatele hooldusplaanid, milles on kajastatud hooldusvajaduse ulatusest lähtuvad isikuhooldustoimingud; „täiendavaid ja toetavaid tegevusi“ ei planeerita.

Juhataja sõnul liiguvad paljud kliendid üldhooldusteenusele statsionaarse õendusabi lõppedes ja on küllaltki suure hooldusvajadusega. Kohaliku omavalitsuse töötajad töid Hooldekodu tugevusena välja, et ollakse valmis vastu võtma küllaltki suure hooldusvajadusega teenusesaajaid ning hoolduse edasine kulg jätkub teenusesaaja jaoks tuttavas keskkonnas. Hooldustöötajate sõnul arvestatakse hooldustoimingute tegemisel teenusesaajate erineva võimekuse ja tahtega; vastav põhimõte on välja toodud ka hooldustöötaja tööjuhistes.

Hooldekodu tubadesse paigutamisel lähtutakse eeskätt vaba koha olemasolust (eri soost teenusesaajad paigutatakse eraldi tubadesse). Kõigis tubades ei ole privaatsuse loomiseks võimalik püsivalt kasutada sirmi või laekardinat. Juhataja sõnul kasutab hooldustöötaja vastavalt hooldustoimingu iseloomule kaasaskantavat sirmi. Hooldustöötajad rääkisid, et enne isikuhooldustoimingutega alustamist palutakse kõrvalistel isikutel ruumist lahkuda ning hooldustoimingute sisu selgitatakse teenusesaajale. Hooldekodu elaniku terviseseisundi halvenemise korral teavitab sellest teenusesaaja lähedast/kontaktisikut Hooldekodu juhataja või valveõde. Järelevalvemenetluse käigus intervjuueeritud lähedased olid Hooldekodu teavitamiskohustuse täitmisega üldiselt rahul. Ühel küsitletutest meenus aastate tagune juhtum, kus ta oleks oodanud Hooldekodult kiiremat teavitust pereliikme haiglasse paigutamise korral. Küsitletud lähedased ei olnud teadlikud hooldusplaanide olemasolust ja nendega hooldusplaanidega tutvumise võimalusest.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 5 on loetletud isikuhooldustoimingud.

Hooldekodu juhataja jälgib hooldustoimingute teostamise kvaliteeti. Hooldustöötajatele on koostatud detailsed tööjuhised vastavalt töötaja tööpäeva alguse kellaaajale. Juhendites on välja toodud hooldustöötaja peamised tegevused päevakava lõikes ja hooldustoimingu korrektse

soorituse lühikirjeldus. Lisaks on juhendid olulisemate isikuhooldustoimingute tegemiseks (toitmine, igapäevane pesemine, suuhügieen, üle keha pesemine ja raseerimine). Teenusesaajate üle keha pesemine toimub vastavalt vajadusele ja mitte harvem kui ühel korral nädalas. Hooldekodu elanikele pakub vaimset ja hingelist tuge hingehoidja, kes külastab hooldekodu regulaarselt ühel päeval nädalas. Teenusele võetakse suurema hooldusvajadusega inimesi, personalil on teadmised ja kogemus ja sonditoidetavate teenusesaajate hoolduseks. Teenusesaaja surma korral Hooldekodu juhataja suhtleb lähedastega, vajadustel nõustab edasise toimingute osas. Järelevalvemenetluse käigus kogutud tõendite põhjal (sh vestlused teenusesaajate, töötajate, lähedaste ja kohalike omavalitsuste esindajatega) võib järeldada, määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud on tagatud.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 6 on loetletud terviseseseisundiga seotud toimingud.

Teenusesaajate terviseseseisundiga seotud toimingud on tagatud (ravimid väljastab ja elulised näitajad mõõdab õde), omatakse pidevat ülevaadet teenusesaajate terviseseseisundi kohta. Hooldustöötaja teavitab patsiendi/üldhooldusteenuse saaja seisundi halvenemisest koheselt valvõde, kes osutab abi oma pädevuse piires või kutsub kiirabi. Hooldustöötajad oskavad ennetada lamatiste teket. Lamatiste ärahoidmiseks ja raviks väljastatakse teenusesaajale spetsiaalne madrats. Järelevalvemenetluses kogutud tõenditest nähtub, et terviseseseisundiga seotud toimingute tegemine vastab määruses sätestatud nõuetele.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 7 on loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud.

Hooldekodus töötab tegevusjuhendaja, kelle tööaeg on tööpäeviti kell 8.00–13.00. Tegevusjuhendaja viib teenusesaajatega läbi võimlemisharjutusi, õpetab abivahendite kasutamist, korraldab liikumist soovijatele nii õues kui ka koridorides ning suhtleb hooldekodu elanikega. Üks teenusesaaja märkis, et ta on tegevusjuhendaja käest saanud ristsõnu ja lugemisvara ning talle on antud võimlemiskava jalgade treenimiseks. Teenusesaaja lähedaste hinnangul peaks hooldusteenus olema senisest veelgi aktiivsema ja isikukesksema sisuga, kuid selleks peaks Hooldekodu töötajate arvu suurendama. Praegustes hooldustöötajate tööjuhendites aktiveerivate tegevuste läbiviimist märgitud ei ole.

3.3.4. SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid.

Järelevalvemenetluse käigus kontrolliti kaheksa teenusesaaja hooldusplaani (M.R., T.R., L.P., H.S., J.K., M.L., T.R. ja M.M.). Kõik kontrollitud hooldusplaanid olid koostatud ja üle vaadatud vastavalt SHS § 21 lg 4 sätestatud tähtaegadele. Hooldusplaani juurde kuulub hinnanguleht, mis annab ülevaate teenusesaaja hooldusvajaduse ulatusest. Hinnangulehed ja hooldusplaanid koostatakse paber kandjale ning neid hoitakse meditsiiniõe kabinetis (ei ole hooldustöötajate igapäevases kasutuses). Valdavalt on hooldusplaanides seatud eesmärgiks isikuhooldustoimingute tegemine ("hoolealune on puhas ja hooldatud"); mõnel juhul on lisatud kukkumisrisi ennetavad meetmed, nagu turvalise keskkonna loomine, sobivate abivahendite soovitamine või abi osutamine siirdumisel. Teenusesaaja vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisele suunatud eesmärgid ja tegevusi ei ole välja toodud. Hooldusvajaduse kõrval on hinnatud teenusesaaja tervishoiuteenuse vajadust: märgitud on perearsti andmed, manustatavad ravimid ning vajadus eriarsti visiidiks. Hooldusplaanide koostamise eest vastutab juhataja, kellel on tervishoiutöötaja ettevalmistus. Kontrollitud hooldusplaanide koostamises on osalenud hooldustöötajad H.L. ja A.K. Juhataja sõnul tunnevad hooldustöötajad hooldekodu elanikke piisavalt hästi ning suudavad abivajadust märgata selleks hooldusplaani kasutamata.

3.3.5. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi üldhooldusteenust vahetult osutada isik, kelle karistatus tahtlikult

toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada üldhooldusteenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

MTRi andmetel töötab hooldekodus kümme hooldustöötajat, neist kolmel puudub vastavus SHS § 22 lõike 4 punktides 1-3 sätestatud nõuetele. Päevasel ajal on hooldekodus kolm hooldustöötajat (erineva tööajaga: 06.00–18.00; 08.00–20.00; 08.00–08.00), ööseks jääb majja üks hooldaja (20.00–06.00). Õendusabi osakonna öde on majas 24tundi. Üldhooldusteenust osutatakse 55 inimesele, lisaks hoolitsetakse kümne statsionaarse õendusabi patsiendi hoolduse eest. Juhataja sõnul tegutseb kollektiiv ühtse meeskonnaga ning tööülesannetega saadakse hakkama. On positiivne, et hooldustöötajad saavad osaleda täienduskoolitustel – viimati toimus koolitus 27. augustil teemaks hooldusteenuse osutamine teenusesaaja elu lõpufaasis. Täiendõpet soodustatakse: üks abihooldustöötajatest alustab lähiajal osalemist hooldustöötaja täiendkoolitusel.

Juhataja koostab töögraafikud põhimõttel, et 24tunnises vahetuses oleks alati kvalifitseeritud hooldustöötaja. Õiguskantsler on 2019a kontrollkäigu kokkuvõttes märkinud, et hooldekodu elanikele õigeaegse abi tagamiseks ning individuaalseks juhendamiseks on vaja rohkem töötajaid. Teenuseosutaja peab hiljemalt 01.07.2026 täitma määruse nr 36 § 3, mis sätestab miinimumnõuded hooldustöötajate arvule. SKA hinnangul on miinimumnõude täitmiseks puudu vähemalt viis hooldustöötajat. Järelevalvemenetluse käigus intervjueritud teenusesaajate lähedased leidsid, et töötajatel võiks olla nende pereliikmete jaoks rohkem aega ja individuaalset lähenemist.

Hooldustöötajate tasutakontroll (SHS § 22 lg 5) on teostatud töölepingu sõlmimisel. Hooldekodu juhtaja 18.09.2024 edastatud töötajate nimekirjast nähtub, et seitsme töötaja puhul on karistusregistri päring sooritatud 2019. aastal ning kolme töötaja puhul on seda tehtud 2024. aasta septembris. Ööpäevaringse üldhooldusteenuse kvaliteedijuhise kohaselt teenuseosutaja teostab karistusregistri korduspäringud vähemalt üks kord aastas.

3.3.6. SHS § 22¹ lg 6 kohaselt avalikustab väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Alates 01.04.2024 on hooldekodu kohamaksumus 1100 eurot, millele lisandub retseptiravimite maksumus. Hoolduskomponendi maksumus on 550 eurot. Teave teenuskoha maksumuse ja hoolduskomponendi kohta on leitav Hooldekodu stendilt. Teenuse osutamise teave (kontaktandmed) on avaldatud Põhja-Pärnumaa valla veebilehel, kuid puudub teave teenuskoha ja hoolduskomponendi maksumuse kohta. SKA on 27.09.2019 järelevalve aktis soovitanud hooldekodul luua veebilehe, mis annaks teavet osutatava teenuse kohta.

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel peaks Hooldekodus hoolduspersonali kulu töötajate nimekirja (10 hooldustöötajat) alusel olema ühe teenusesaaja kohta kuus keskmiselt 421 eurot. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Luua veebileht või leida muu võimalus teenuskoha maksumuse ning hoolduskomponendi kulude maksumuse avalikustamiseks;

4.2. Leida võimalusi hooldustoimingute tegemise ajal privaatsuse tagamiseks tubades, kus puuduvad vahekardinad;

4.3. Hooldusplaanide koostamisel arvestada senisest enam teenusesaaja füüsilist, vaimset ja sotsiaalset heaolu mõjutavate teguritega ning viia läbi tegevusi, mis toetavad terviklikult tema heaolu ja elukvaliteeti;

4.4. Lähtuda ööpäevaringse üldhooldusteenuse kvaliteedijuhiseses antud soovitusel teostada karistusregistri korduspäringud vähemalt üks kord aastas.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Palgi
järelvalve peaspetsialist